C8898

La alegerea episcopilor (19, 20 și 21 octomvrie).
1933.

Mă'nsărcină Dl Cristale pe care l-am găsit, până la Sovom (Jalcă) Dlui I. G. Duca la Mălăreștii, Da mi-a dat o scrisoare a Dlui N. T. Cosma din Beiuș în care se recomanda candidatura pr. Arh. Lupescu dela Oradea pentru Timișoara, arătându-se că d-l Cor. Cosma dela Caransebeș, cu majoritatea membrilor adunării eparhiale de acolo s'au declarat pentru aceștia. Se solicita și sprijinul prietinilor noștri din Congres. Am recomandat și eu din partea-mi Dlui Duca pe acelaș Arhimandrit și am scris Dlui N. T. Cosma din partea Dlui Duca cu fața de candidații de care se vorbă până atunci (de Iubrovan nu auzisem nica) și suntem dispuși să sprijinim pe Lupescu, ca cel mai bun și mai potrivit după părerea mea. I-am cerut mai mult să fie discret, ce privește sprijinul nostru, și să lăsăm un fact ca să nu-și compromită candidatura ca o candidatură liberală, deci politică.

×

Ulterior am fost avisat prin scrisoare de de Avram Iubrovan că și el va candida. Mi-scria că deși Mitrop. Bălan, cu ocazia învoirii epic. Badescu, se declarase pentru un candidat din cler și că deși Comșanu se angajase cu Lăzăreanu, Dânșul, îndemnat de Bănățeni, va candida. Cerea și el sprijinul prietinilor noștri din Congres. Nu dădă răspuns imediat. Ne rugă mai mult să medităm și să examinăm situația în privire la intențiunile sale.

Când l-am văzut la București (în octomvrie) i-am spus că în tot cât Comșanu cu ai săi se angajase cu Lupescu, trebuie să lucreze ca și câștige majoritatea în Adunarea eparhială (pe care știam că o are) în tot cât aceasta va decide voința alegerii, de unde Congresul se va pune pe același punct de vedere ca și în trecut: să respecteze voința și dorința Eparhiei. I-am mai spus să se înțeleagă pe cât pr. Mitrop. Bălan, și nu se opună la alegerea sa — în tot cât știe prea bine că este om de voință și amărăște când îți propune ceva.

La privința retragerii la stăruința ca partidul să-l susțină oficial, l-am arătat că aceasta nu se poate. Căci nu putem face din Congres un instrument politic de partid și nici nu putem da — prin o asemenea atitudine — adversarilor politici o armă în potriva noastră. Ce privește chestiunea cu d-l Duca s'ar fi angajat pentru Comșanu, respective pentru Lupescu, am spus că n'a putut face aceasta, căci cel mult a putut spune că nu este

contra. Iar de aci Corneanu spune mai mult se cât atât, fără un obiect. În ori ce caz – i-am mărturisit – se lămurescă chestiunea și cu d-le Duca. Dar aceste, în constatarea de după amiaza zilei de 1 Oct. cu Basarabenii venți la adunarea Comitetului central al partidului, s'a ferit de a intra în mersul chestiunii, așteptând ca numai după ce va lua înțelegere cu Patriarhul îți va păstra atitudinea. Cred că ar fi prea mai corespunzător și fi declarat sincer și leal lui Inelvrone motivele pentru care nu-l poate susține: căci nu are majoritate în Adunarea eparhială, că nu-l acceptă Mitrop. Bălan și că nu poate expune partidul să fie acuzat că se conduce de interese politice în aceasta alegere. N'a avut nici timpul și nici măcar voința sa o facă. A lăsat, ca tot deauna, lucrurile nerezolvate, ca să ajungă în ale din urmă în penibila situație în care a ajuns față de Inelvrone și amicii săi.

×

La fel a făcut cu noi – cei câți va pe care ne chemase la București pentru ziua de Vineri 5 Oct. (Pr. C. Angelescu, V. Sassu, eu etc), că să ne consfătuim asupra alegerilor episcopale. Nici n'a venit în București și nici nu ne-a anunțat că nu vine. Astfel am plecat din Cluj fără nici o înțelegere prealabilă asupra candidaților și atitudinei noastre la aceste alegeri. De la Cluj nu am putut veni la București de cât în ajunul alegerilor (18 Octomvrie). A doua zi dimineața l-am căutat. Spunea că mă căutase toată ziua cu telefonul. I-am răspuns că eu nu stau la București, ci la Cluj și că acolo mă puteți găsi, nu la hotel Bulevard. Venind și Inelvrei am discutat pe rând chestiunea alegerii de la Dumnal. S-au pronunțat ca vor fi și ei bucuroși. Toți Basarabenii îl vor pe Dimitrie și că pentru aceasta vor fi și alții, în deseori Ardelenii, care îți vor respectă voința și dorința Epitropiei. Ne-a obiectat că s'a înțeles cu Patriarhul și-l susține pe Dumitrescu. I-am spus că Ardelenii sunt contra acestuia: pentru că militeazăi, luptă și răzvrăș pentru modificarea, abrogarea chiar a legii de organizarea bisericească și că nu este exponentul Basarabenilor. Totuși cât timp Inelvrei, ca de obicei, și-a ținut să se aprine categoric pentru pr. arh. Dimitrie, a trebuit și noi numai decât și am plecat la Mitropolie.

×

Venite de a ținea alegerea, am fost aflat că d-l I. G. Duca fusese în-vestat de la Patriarhie, unde, fără ca mai mulți episcopi și mitropoliți, i s'ar fi cerut concursul prietinilor săi politici pentru alegerea lui Pantazescu la Huși. A răspuns că pentru motive care îl privesc nu-l poate susține. Dar a făgăduit tot concursul pentru pr. arh. Grigorescu, ia la Dumnal, ca și, și, susține pe Dumitrescu, după cum la Cernăuți, pe Lupescu. A mai spus și, pentru a face dovadă cu prietenii și de a se conduce de preocupări politice, va combate candidatura

pe subsoluri, deși este șeful organizației P.N.L. din Timișoara.

Am venit nedumerit de aceste angajamente. Căci dacă m'ai fi consultat, l-aș fi rugat să nu ia nici un angajament de persoane, ci numai principiar. Și anume: că vom sprijini pe acei candidați pe care-i voește conducerea oportunile respective și cu numai acolo unde aceștia ni-ar putea fi recomandați pentru motive legale, canonice sau naționale, de ex. neamestecul clerului și în afacere la persoane. Era mai bine. Și pastra libertatea de acțiune și pentru putea manevra mai bine și sub raport politic.

x

Alegerea dela Huși a mers bine. Civeanu, care avusese imprudența de a se declara categoric pentru Lege față de Mitropol. Balan și de Bidelenii, după ce și-a luat angajamentul că vă sprijini actuala organizație bisericească, s'a ales cu voturile altor nostri (Bidelenii). Altfel ar fi căpătat un balotaj și până la urmă este vrednic ce s'ar fi ales de deputat. — S'a prezentat după alegere foarte bine. Impresia cunoștinței sale a fost minunată.

După alegere, pe seară, la ora 7, se-au dat întâlnire la Club, să aflăm rezultatul întrevederii dintre Patriarh și Basarabeni și să ne putem orienta asupra alegerii de a doua zi, pentru Duminică. Cum însă Basarabenii n'au fost chemați de Patriarh de cât după ora 7, nu ne-am mai putut vedea cu Dânșii în prima seară și a rămas să ne întâlnim a doua zi la la-mercă, înainte de alegere.

Totuși un nucleu care rămăsese (eram de față: I. G. Duca, d-r C. Angelescu, Gh. Tatarescu, Ion Nistor etc) am pus chestiunea alegerii pentru Duminică. Am spus că față de curentul general din Basarabia, nu e bine să luăm poziție autoritară. Am arătat și motivele. Pan. Dimitrie nu și-ales voi, în cel mai bun caz pentru candidatul său, pas. Tit Simedrea, se va decide a balotaj. Iar noi, cu toate voințele noastre nu-l vom putea scoate nici la balotaj pe cel din urmă. Afară de aceasta ocoleala electrală — nu e bine, nu e politic și ne pun în posibilitatea omului și dreptății Basarabiei în acest moment ~~pentru și~~ de general și propunde nemulțumiri. Pan. Dimitrie în raport național și bisericesc este inexpresabil. N'are tăbăci. Am este arhiereu și locotenent de episcop, ca din inventar cu toate calitățile de a fi și episcop ~~[illegible]~~ de Dept. Am chiar dacă pe baza tăbăcilor poate fi invalidat, și lăsăm guvernului această hotărâre, adică noi, conștiința. Căci nu și va da mână să nu-l confirme.

Cu argumentele mele am convins pe toți cei prezenți — Angelescu, Tatarescu, Nistor, Cuza, Costescu, au declarat că am dreptate. Singur Duca a rămas pretențios. Cum, zice, autorul legii, oversți și calcă dispozițiile ei, ieși-se. Nu înțeleg această. I-am răspuns că situația lui Dimitrie față de lege se poate discuta și în parte lege

de cari cei ce sunt chemați s'o aplice trebuie să fie sancționați și să guverneze cu chibzuiți modalitățile de impunere a ei cu necesitățile de ordin mai ușor. În tot cazul, am mai adăos, tiș să se atragă atenția unea asupra unui atitudine nouă și importă Basarabenilor poate avea...

N. Iorga a încheiat: am motivele mele – și ți le voi spune Nae Ionescu, se adresă lui Bogdan, pentru care trebuie să rămânem pe hîmeșan. Deși jignitor pentru noi ceilalți, am tăcut: o vorbă abdicare în fața Comandorului. N'am mai răspuns. N'am spus bucuria cu care ne-am reîntâlni și mișcarea pentru care ne sacrificăm un candidat care a luptat și luptă cu nivșmurile și politicile legii de nouă organizare bucureșteană, un candidat protejat al lui Nae Ionescu, directorul ziarului care duce cea mai tricoloroasă campanie contra partidului și care urmărește un pe care și pe sepul său, – un candidat care, prin purtările și atitudinile sale, morale și politice, a ajuns nu numai și a cerșetat pe toți. Dar nu se justifică cu atîta de cu pentru ei este nu se pomenește, abandonînd pe Bănănăreni și îndrăznind a luptă contra candidaților lor – e o mare greșeală și e o mare rușine. Cum poate fi un șef de partid – șeful partidului liberal – capabil de o asemenea atitudine, de o asemenea lipsă de demnitate!

Atmosfera dumneata, la București, am văzut din nou chestiunea. Am auzit că e judecată și ne opunem. Nu contăș. Apoi nu trebuie să-l ostracizăm pe Bănănăreni și în același timp să nu câștigăm nici unicum pe celălalt. Vom fi acuzați și condamnați și de unii și de alții. Aceleași obiecțiuni ale dlui Duca. Aceleași răspunsuri ale mele. S'a raport și a plecat. Eu am cerut să fac ceea ce-mi dicta conștiința și și de cetățenia mea romînească și bucureșteană și ceea ce-mi dădea demnitatea partidului de care mă țin.

La Slatina am s'a petrecut altceva. Tot și cât și influențați pe cineva, am votat pe pr. Dimitrie. Dar la Bulotaș, cînd mulțimea bucureșteanu și a rustici au pupat dnul advocat cu multe pactoșenie, am rămas și am votat. Bănănăreni m'au aplaudat ca și du-mea. După alegere am explicat atitudinea mea la Sassu, Nistor, Tătărescu și Hurmuzescu cu care am luat masa în pacenă (la Tătărescu). La toți erau de acord că am procedat greșit, că trebuia să fi chibzuit mai bine și să nu fi votat pentru Dimitrie.

*

Semnalăm dumneata, la alegerea pentru Caransebeș, du-ca venind și adunînd și votînd-mă m'a întrebat enervat: Cum, dta ai votat și la Bulotaș! – Fiește ce da, am răspuns. Nu era în joc și cu dnul vot. – Așa? Dta ești disciplinat, fie care facem

rem. – Ce-mi dăruiți creștinii și păcatele mea. – Ne mai auzit: și voiți impotriva propriei dvs. legi, un candidat fără titlu. – Legea și un pretext. Candidatul e total. Nu contra legii. Ci contra acestui candidat am votat. – Da! Atunci nu vedea ce avem de făcut! N'aveți nimic de făcut: este în fața voastră ce și pentru mine.

Cu aceste penibilul dialog, petrecut în auzul câtorva amici, s'a terminat.

În timp d. Gorgănescu adunase și trimisese pe câinii noi, a fost și el în fel de enervat interpelat. A răspuns cu demnitate. E memb. al unei adunări bisericești, nu politice. În această adunare de pământ și calitate de rector la care n'a fost ales de partid, ci unei dăpolrți impotriva lui, un tot central impotriva tefaluiș care a lucrat pentru altul. La dânș de ar fi fost în adunare politică de partid, cuvintele de ordine bisericii importanță literar și și motivat. Ba chiar consecvențe.

La întrebarea lui Sassu inadvertul lui răspuns.

Eram deci și eu în acel acord, și mi-am demnitate. Am mărturisit unii fonte slăbiciunii și mi-o fac pretenții – Tăticescu, Inculeț, Sassu.

Am cedat. Am semnat și d. T. I. C. Rădăcanu.

×